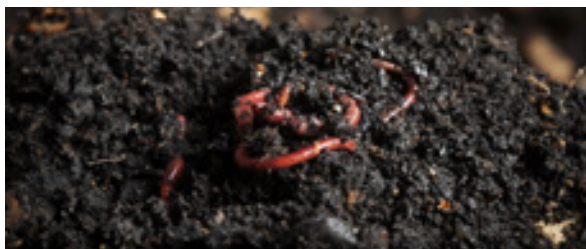

Tijd om te oogsten!

Compost: In een stapelbak haalt u eenvoudigweg de bak met de verteerde compost uit het systeem. Deze compost kan nog behoorlijk vochtig zijn. U laat hem daarom best wat uitlekken en opdrogen vóór gebruik. Dit kan makkelijk door de onderste geperforeerde bak waarin de rijpe compost zich bevindt, een tijdje bovenop de bovenste bak te plaatsen. Percolaat en wormen verdwijnen langs de gaatjes onderaan de bak naar de onderliggende bakken en het vocht kan uitdampen. Wormencompost is rijk aan voedingselementen en –zouten. Plant daarom nooit in zuivere wormencompost, maar meng die met tuingrond.

Percolaat: Percolaat is een vloeibare meststof voor uw planten. Als de wormen goed werken, druppelt er percolaat in de onderste bak. Dankzij het kraantje onderaan de bak kunt u dit vocht gemakkelijk en regelmatig aftappen. Net zoals wormencompost is percolaat rijk aan voedingsstoffen en gebruikt u het niet zuiver. Verdun het percolaat door 1 deel toe te voegen aan 10 delen water.

En de monobak dan?

Met de monobak kunt u natuurlijk ook aan de slag. Oogsten moet dan wel in één keer, om de afgewerkte compost te oogsten moet u eerst de halfrijpe compost en het vers materiaal verwijderen, en de kans dat er iets misloopt is iets groter. Maar verder verschillen de principes niet.

Wie in zijn tuin één of meerdere kringlooptechnieken toepast, heeft een kringlooptuin. Groot of klein, strak of spontaan, bloemen- of grasrijk; elke tuin kan een kringlooptuin zijn. Snoeihout omtoveren tot vlechtwerk, het gazon mulchmaaien, mulch als bodembedekking toepassen, kippen houden...; het zijn allemaal kringlooptechnieken. U voorkomt tuinresten of u hergebruikt ze in de tuin. Op die manier haalt u meer uit de biologische kringloop.

Ook thuiscomposteren in de wormenbak is een kringlooptechniek. Over de aankoop van een wormenbak kan u informeren bij de milieudienst van uw gemeente. U kunt ook uw eigen wormenbak maken.

Andere folders verschenen in deze reeks:

- Thuiscomposteren in compostbakken
- Mulch in de kringlooptuin
- Hoe verzorgt u vaste planten in de kringlooptuin?
- Hoe kiest u vaste planten voor de kringlooptuin?
- Compost brengt leven in de kringlooptuin

....

Meer info over composteren in een wormenbak?

**Download of bestel de Vlaco-brochure
'Thuiscomposteren in de kringlooptuin'**

Meer halen uit de biologische kringloop

Vlaco vzw

Stationsstraat 110 | 2800 Mechelen

T: 015 451 370 | info@vlaco.be

ONTDEK OOK DE VLACO-WEBSITE: WWW.VLACO.BE

Vlaco vzw

Thuiscomposteren in de wormenbak

MEER HALEN UIT DE BIOLOGISCHE KRINGLOOP

Waarom een wormenbak?

Hebt u geen tuin en wilt u toch zelf uw groenten- en fruitresten composteren? Dan kunt u dat doen in een wormenbak! Een wormenbak is een gesloten composteersysteem voor kleine hoeveelheden keukenafval voor in de keuken of op het balkon.

Twee types: monobak en stapelbak

- **Monobak:** Hoge bak met deksel. Onderaan de bak zit een kraantje en, in de bak, net boven dat kraantje zit een geperforeerde bodem. Het composteerproces opstarten gebeurt op die geperforeerde plaat. De inhoud en werking van dit soort bakken is moeilijker controleerbaar. Na het oogsten moet de bak helemaal opnieuw opgestart worden.

- **Stapelbak:** Drie of vier conische bakken (bv. type Curver, Alibert) die in elkaar schuiven. In de onderste bak zit (soms) een kraantje bevestigd. De andere bakken hebben een geperforeerde bodemplaat. De geperforeerde bodem van de onderste bak zit net boven het kraantje. Het geheel wordt afgesloten met een deksel. Bij dit systeem zijn inhoud en werking makkelijk te controleren. Oogsten van rijpe compost kan eenvoudig.

Tip: u kunt een stapelbak makkelijk zelf maken. Hoe? Dat leest u in onze brochure 'Thuiscomposteren in de kringlooptuin' (zie www.vlaco.be/publicaties). Vraag bij uw milieudienst na of zij wormenbakken aanbieden.

Wat kunt u composteren in de wormenbak en wat niet?

WEL

- Groente- en fruitresten
- Theezakjes, koffiepads, koffiedik en -filters
- Verwelkte bloemen

Let op: Help de wormen een handje door al het materiaal fijn te versnijden. Maak er geen moes van.

Tip: Voeg regelmatig wat fijne twijgjes, fijn stro ... toe om de bak luchtig te houden.

NIET

- Vlees- en visresten
- Bereide etensresten: gekookt, gebakken, gefrituurd ...
- Brood en gebak
- Zuivel
- Vettig materiaal: olie, saus

Probleempje?

Controleer minstens eens per maand de werking van uw wormenbak. Stel u hierbij volgende vragen:

- Volgen de wormen? Zitten ze massaal aan de oppervlakte, dan mag u iets meer voedsel geven. In dit geval kan het ook zijn dat er wormen "vluchten" uit de dieper liggende massa in de bak, of dat het percolaatniveau erg hoog staat. Percolaat mag nooit zo hoog stijgen dat de onderste laag compost onder water komt te staan.
- Welke geur is er in de bak? Een goed werkende wormenbak verspreidt geen of nauwelijks een wat muffe geur. Begint de bak te stinken, dan zijn er problemen.
- Is het percolaat donkerbruin? Goed percolaat stinkt niet en heeft een zeer donkere kleur. Wordt de kleur bleker en/of de geur onaangenaam, dan zijn er problemen. Als de wormen goed werken, druppelt er percolaat in de opvangbak onderaan. De hoeveelheid ervan kan sterk variëren.

Aan de slag met een stapelbak

1. Plaats de bak op een toegankelijke en handige plek: zowel het (eventuele) kraantje als de bovenkant moeten goed bereikbaar zijn. Bij kamertemperatuur functioneert de compostering het best.
2. Op de onderste van de geperforeerde bakken brengt u een drainagelaag van vijf cm aan, bestaande uit fijne takjes, eierkarton, stro...
3. Voeg ongeveer vijf liter startmateriaal toe: dit is halfverteerde compost met een honderdtal wormen in. U vindt dit materiaal in een goed werkende wormenbak, compostvat, composthoop, of in een flinke strooisellaag. Let op: regenwormen die in de tuingrond leven, zijn geen compostwormen!

4. Dek af met een laagje van maximaal vijf cm in stukjes gesneden vers groenten- en fruitafval.

5. Na enkele weken zullen de wormen zich thuis voelen en gaan ze zich vermenigvuldigen.
6. Vanaf nu kunt u regelmatig keukenresten toevoegen. Voeg geen te grote hoeveelheden toe.
7. Als de laag te composteren materiaal tien tot vijftien cm dik is, schuift u de volgende geperforeerde bak in de onderstaande bak. Voeg het vers groente- en fruitafval aan deze nieuwe bak toe. De wormen komen langs de gaatjes in de bak naar boven zodra het voedsel in de onderliggende bak op is. Ga zo verder telkens de laag vijftien cm dik is.

